

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/46837>

Please be advised that this information was generated on 2019-07-21 and may be subject to change.

Satellietbeelden bewijzen vernietiging nederzettingen Zimbabwe

Door: Henk Donkers, Faculteit der Managementwetenschappen, Radboud Universiteit Nijmegen

In juni 2005 begon in Zimbabwe Operation Murambatsvina. In het Shona, de belangrijkste inheemse taal in Zimbabwe, betekent dat 'het opruimen van de rotzooi'. De regering-Mugabe wilde zo – volgens officiële bronnen – de illegale straathandel en illegale bouw van onderkomens aanpakken. Anderen zeggen dat de veiligheidsdiensten bang waren voor sociale onrust onder de ontevreden stedelijke bevolking. Volgens schattingen van de Verenigde Naties zijn 700.000 arme Zimbabweanen tijdens deze operatie beroofd van hun schamele onderkomens en levensonderhoud.

Niet alleen in en rond de hoofdstad Harare, maar ook in provinciesteden. De politie viel de townships binnen en sommeerde de bewoners binnen 24 of 48 uur hun boeltje te pakken. Wie daarna niet weg was, werd weggevoerd met vrachtwagens en ergens op het platteland gedumpt, waar grote voedseltekorten heersen.

Een nederzetting die letterlijk van de kaart verdween, is Porta Farm. Het satellietbeeld links laat de langgerekte bebouwing zien vóór de ontruiming op 28 juni 2005. Het beeld rechts toont dezelfde plek een jaar na de ontruiming. Waar eens 10.000 mensen woonden, woekeren nu struiken en gras. De satellietbeelden zijn in mei 2006 verspreid door Amnesty International, nadat ze geanalyseerd waren door de American Association for the Advancement of Science. Porta Farm lag in 1991 op een ongebruikt stuk land aan de rand van Harare. Duizenden mensen die illegale nederzettingen in Harare bewoonden waren hierheen gebracht toen de stad 'schoongemaakt' werd vanwege een bijeenkomst van regeringsleiders van het Britse Gemenebest, waarvan Zimbabwe toen nog lid was. De Harare City Council beloofde hen elders permanente huisvesting. In 1995 kregen de bewoners te horen dat ze binnen 48 uur moesten vertrekken omdat het gebied een bestemming zou krijgen als vuilstortplaats. De gemeente bood echter geen alternatieve huisvesting aan. Met hulp van mensenrechtenorganisaties spanden de bewoners een proces aan. De Hoge Raad besliste dat de bewoners mochten blijven tot er permanente woningen beschikbaar waren. In 2003 werd toegezegd dat ze er mochten blijven wonen en de nederzetting kreeg een officiële naam: Porta Agricultural Village. De bewoners waren blij, al waren de leefomstandigheden slecht. Met hulp van ngo's hadden ze wel geïnvesteerd in de wijk. Zo waren er een school en een weeshuis, en hadden velen er een kostwinning opgebouwd.

Op 27 juni 2005, een maand na de start van Operation Murambatsvina, kregen de 10.000 inwoners via flyers te horen dat ze binnen 24 uur hun biezen moesten pakken. De volgende ochtend kwam er een konvooi vrachtwagens, bulldozers en zwaarbewapende politie. In twee dagen werd de wijk met de grond gelijk gemaakt. Bewoners die gebleven waren, werden afgevoerd naar het platteland of een transit camp. Vaak werden ze bij een bushalte achtergelaten zonder eten of bescherming tegen de kou.

In de weken daarna keerden sommigen terug naar Porta Farm. Volgens juristen was de beslissing van de Hoge Raad nog steeds geldig en hadden de bewoners het recht in Porta Farm te wonen. Toen sommigen hun huizen weer gingen opbouwen, kwamen leger en politie tussen 23 en 25 juli met zwaar materieel. Porta Farm is toen letterlijk omgeploegd. De opschietende vegetatie wiste daarna alle sporen van bewoning nagenoeg weg. ■

Bron: Zimbabwe: Shattered Lives – the case of Porta Farm. Amnesty International, 31 maart 2006.